

VUODEN 2023 TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET

VUODEN 2023 TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET.....	3
1. YLEISTÄ.....	3
2. TALOUSARVION KÄYTTÖSUUNNITELMA	3
3. TALOUSARVION SITOVUUS	3
4. TALOUSARVIOMUUTOKSET	4
5. HENKILÖSTÖ.....	5
6. HANKINNAT.....	5
7. VASTUUT JA MENETTELYTAVAT.....	5
8. TALOUDEN SEURANTA.....	6

VUODEN 2023 TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET

1. YLEISTÄ

Kuntalain 110 § mukaan kunnan toiminnassa ja taloudessa noudatetaan talousarviota. Kuntalain tavoitteena on varmistaa, että kunnan tehtävien ja taloudenhoito ovat kestäväällä pohjalla ja tasapainossa. Talouden suunnittelun lähtökohtana ovat strategiassa kunnan toiminnalle asetetut pitkän aikavälin tavoitteet, ennakoitujen talouden kehitysnäkymät, arvioitu väestön ja elinkeinojen kehitys sekä toimintaympäristön muutokset. Talousarvio sisältää käyttötalous-, investointi- ja rahoitusosan sekä tuloslaskelman.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa esitetään tavoitteiden toteutuksen edellyttämät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat. Reisjärven kunnanvaltuusto on 12.12.2021 § 102 hyväksynyt talousarvion vuodelle 2023 ja taloussuunnitelman vuosille 2023-2025.

Taloussuunnittelukauden ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Talousarvio on keskeinen kunnan talouden ja toiminnan ohjauksen väline. Talousarvion täytäntöönpano-ohjeilla on tarkoitus antaa toimialoille konkreettisia ohjeita valtuuston hyväksymän talousarvion täytäntöönpanossa ja seurannassa.

VUODEN 2023 TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO VARTEN ANNETAAN SEURAAVAT OHJEET:

2. TALOUSARVION KÄYTTÖSUUNNITELMA

Käyttösuunnitelma on selvitys vastualueen toiminnasta, tuloarvoista ja määrärahoista. Käyttösuunnitelma toimii johtamisen keskeisenä välineenä antaen pohjan toiminnan ja määrärahojen seurannalle. Talousarviossa olevia määrärahoja saa käyttää vain talousarviovuoden menoihin.

Reisjärven kunnan hallintosäännön 63 §:n mukaisesti kunnanhallitus ja lautakunnat hyväksyvät talousarvioon perustuvat käyttösuunnitelmat. Kunnanhallituksen ja lautakuntien tulee käsitellä vuoden 2023 talousarvioon perustuvat käyttösuunnitelmat.

Vastuualueiden vuoden 2023 talousarvio on laadittu pääsääntöisesti käyttösuunnitelman edellyttämällä kustannuspaikka- ja tilitarkkuudella. Mikäli käyttösuunnitelmaan ei tule muutoksia ja se säilyy valtuuston hyväksymässä muodossa, sitä ei tarvitse käsitellä lautakunnassa erikseen. Tällöin riittää asian tiedoksi saattaminen lautakunnalle. Käyttösuunnitelman muuttuessa talousarviovuoden aikana, se tulee käsitellä normaalisti lautakunnassa ja kunnanhallituksen vastualueen osalta kunnanhallituksessa.

Toimialalla tulee varmistaa, että työyksiköissä kaikilla on käytössään toimintoja ohjaamassa ajantasainen käyttösuunnitelma. Vastuu asiasta on kunkin toimialan esimiehellä ja toimialaa johtavalla lautakunnalla.

3. TALOUSARVION SITOVUUS

Talousarvion sitovia eriä ovat valtuuston hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Määräraha on valtuuston toimitelmalle (lautakunnalle) antama euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen.

Käyttötalousosa: Toimielimen (lautakunnan) käyttötalouden sitovuustaso valtuuston nähden on sen toimintakate eli toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus. Lautakunnat jakavat määrärahat ja tuloarviot alemmille tehtävätasolle.

Käyttötalousosassa esitetyistä kunnanhallituksen ja lautakuntien toimintakatteista voidaan poiketa vain valtuuston päätöksellä. Valtuuston lautakunnalle myöntämän käyttötalouden nettomäärärahan eli toimintakatteen puitteissa tapahtuvista muutoksista ja niiden sitovuudesta päättää ao. lautakunta ja kunnanhallituksen vastuualueen osalta kunnanhallitus. Käyttötalousosan toteutumista toimialalla seurataan kuukausittain ja raportoidaan neljännesvuosittain osavuosisiraportoinnin yhteydessä.

Investointiosa: Pysyvien vastaavien hyödykkeiden (käyttöomaisuuden) hankinnat, joiden arvonalisäveroton arvo on 10 000 euroa tai enemmän tai jotka kuuluvat ensikertaiseen kalustamiseen (mm. uudisrakennuksen kalustaminen), käsitellään investointiosassa. Jos investointikohteen toteutuminen siirtyy talousarviossa arvioidusta aikataulusta, jaksotetaan investoinnin rahoitustarve uudelleen seuraavan talousarviokäsittelyn yhteydessä. Automaattisesti seuraavalle vuodelle tai vuosille siirtyvää investointimäärärahaa ei ole.

Investointiosa sitoo lautakuntia hankeryhmätasolla hallintosäännön ja toimielimien päätösten mukaisesti nettomenon suhteen. Investointiosan perustelut ovat sitovia. Rakentamishjelma ei ole sitova. Investointikohteiden välisistä määrärahan siirroista hankeryhmän sisällä päättää kunkin lautakunnan osalta ao. lautakunta ja kunnanhallituksen vastuualueen osalta kunnanhallitus. Investointikohteen valmistumisajankohta tulee ilmoittaa kirjanpitoon poistolaskennan aloittamiseksi. Investointisuunnitelman toteutumista seuraa ja raportoi kukin lautakunta osavuosisiraportoinnin yhteydessä.

Rahoitusosa: Rahoitusosan ja lainanoton osalta sitova taso on tulojen ja menojen erotus eli netto.

Tuloslaskelma: Tuloslaskelma on valtuustoon nähden sitova em. tulos laskelman erien osalta. Hankintakieltoa (khal 14.1.2021 § 10), muiden kuin investointiosaan merkittyjen investointien osalta, tulee ehdottomasti noudattaa.

4. TALOUSARVIOMUUTOKSET

Rahamääräisten erien sitovuus: Lautakunnalla on valtuutus käyttää sille talousarviossa osoitettu määräraha määrättyyn käyttötarkoitukseen tai määrätyn tavoitteen toteuttamiseen. Lautakunta ei saa ylittää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa eli toimintakatetta. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on haettava toiminnallisia tai rakenteellisia keinoja vajeen kattamiseksi. Talousarviomuutos on viimeisin keino.

Talousarvion muuttaminen: Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto. Talousarvion muutosten esittämisvelvoite koskee sekä tavoitteita että niiden edellyttämiä määrärahoja ja tuloarvioita. Talousarvion muutos, joka muuttaa lautakuntakohtaista toimintakatetta, on käsiteltävä valtuustossa riippumatta siitä, aiheutuuko poikkeama arvioitujen menojen ylittymisestä tai tulojen alittumisesta.

Talousarvion muutosesityksen perustelu: Muutosesityksestä tulee käydä ilmi, millaisiin korjaaviin toimenpiteisiin on ryhdytty talousarviossa pysymiseksi ja kuinka muutos vaikuttaa asetettuihin tavoitteisiin. Toisaalta lautakunta ei ole velvollinen käyttämään talousarvion määrärahaa kokonaisuudessaan, jos toiminnalle asetetut tavoitteet muutoin saavutetaan tai määrärahan käyttötarkoitukset muutoin toteutuvat.

Mikäli talousarviovuoden aikana haetaan määrärahan korottamista, on esitettävä myös, miten määrärahan korotus katetaan eli mikä tulo vastaa nousevaa menoa.

Investointikohteiden väliset muutokset: Lautakunnan sisällä investointikohteiden välisistä määrärahasiirroista päättää ao. lautakunta ja kunnanhallituksen vastualueen osalta kunnanhallitus siten, että nettomääräraha ei muutu. Investointiohjelman toteutumista seurataan osavuosisraportoinnin ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Rahoitus- ja tuloslaskelmaosan muutoksista päättää valtuusto. Talousarviomuutokset on käsiteltävä valtuustossa talousarviovuoden aikana!

5. HENKILÖSTÖ

Kunnanhallituksen (13.12.2017 § 222) päätöksellä on kunnan talouden sopeuttamistoimenpiteenä otettu käyttöön virkojen ja toimien täyttölupamenettely. Kaikkiin yli 14 päivän sijaisuuksiin sekä määräaikaisiin sekä vakinaisiin virka- ja työsuhteisiin vaaditaan kunnanhallituksen täyttölupa.

Täyttölupaesityksen hallitukselle tekee lautakunta.

Lyhytaikaiset sijaisuudet täytetään vain pakottavissa tilanteissa. Alle 14 päivän sijaisuuksiin voidaan palkata sijainen ilman täyttölupaa esimiehen päätöksellä, jos se on turvallisuuden ja toiminnan jatkuvuuden kannalta välttämätöntä.

Virat ja toimet perustaa kunnanhallitus. Ylimääräistä henkilöstä, ilman perustettua virkaa tai tointa, ei saa ottaa palvelukseen. Projektityöntekijöiden, kausityöntekijöiden ja kesätyöntekijöiden palkkaamisesta päätetään projektin ja kesätyöntekijöistä tehtävän erillisen päätöksenteon yhteydessä.

6. HANKINNAT

Kunnan palveluiden ja irtaimen omaisuuden hankinnoissa noudatetaan lakia julkisista hankinnoista sekä valtuuston 15.11.2021 § 125 hyväksymää hankintastrategiaa sekä kunnanhallituksen 29.11.2021 § 295 hyväksymää hankintojen ja sopimusten toimintaohjetta. Pienhankintarajaksi on määritetty 10.000 euroa (Kvalt 27.9.2021 § 97). Pienhankintarajan ylittävät investointikohteisiin tehdyt hankinnat kuuluvat investointiosaan. Niistä tulee tehdä ilmoitus myös kirjanpitäjälle hankintojen kirjaamiseksi käyttöomaisuuteen.

7. VASTUUT JA MENETTELYTAVAT

Sopimukset: Kaikki sopimukset, joissa Reisjärven kunta on osapuolena, laaditaan kirjallisesti. Sopimusten laadinnassa noudatetaan hankintojen ja sopimusten toimintaohjetta.

Toimivaltaisen toimielimen tai viranhaltijan päätös ja sopimus on kirjattava niin, että sopimus tulee Reisjärven kuntaa sitovaksi vasta sen jälkeen, kun sen on toimivaltainen viranomainen allekirjoittanut. Samoin sopimukselle määritellään vastuuviranhaltija, joko toimielimen tai viranhaltijan päätöksellä. Vastuuviranhaltija vastaa sopimuksen toteutumisesta, siihen liittyvistä laskutuksista, maksatuksista ja hinnantarkistuksista sekä sopimuksen ehtojen tarkistamisesta ja päättämisestä.

Talous: Ostolaskujen kirjaamisessa laskujen asiataarkastaja ja hyväksyjä eivät saa olla samoja henkilöitä.

Asiatarkastaja: Laskun tarkastaa kustannuspaikan määrärahojen käyttöön oikeutettu henkilö, joka on alansa asiantuntija. Hänen vastuullaan on tarkistaa laskun oikeellisuus sekä tiliöidä lasku kirjanpitosäännösten mukaisesti oikealle tilille ja kustannuspaikalle tilinpäätöksen laatimista varten. Hänen vastuullaan on myös tarkkailla kustannuspaikan määrärahan riittävyttä sekä raportoida toimialajohtajalle, mikäli on olemassa riski, ettei varattu määräraha riitä.

Hyväksyjä: Hyväksyjä antaa ostoreskontralle ja kirjanpitäjille luvan siirtää alsku maksatukseen asiatarkastajan tekemien tiliointien mukaisesti. Hyväksyjän tehtävänä on tarkkailla määrärahojen riittävyyttä yhteistyössä asiatarkastajan kanssa. Hyväksyjän tehtävänä, yhdessä asiatarkastajan kanssa, on myös laatia raportti toimialajohtajalle määrärahojen riittävyydestä ja mahdollisessa ylitystilanteessa ehdotus toimenpiteistä. Yhdessä asiatarkastajan kanssa hyväksyjä myös raportoi toimialajohtajalle tavoitteiden saavuttamisesta ja siihen vaikuttaneista seikoista.

8. TALOUDEN SEURANTA

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan perusteiden (kvalt 18.10.2021 § 113) ja ohjeen (khall 1.11.2021 § 270)) luvun 3.3.2. mukaisesti toimielimen ja yksikön esimiehen tulee omalta osaltaan valvoa, että hyväksytyä talousarviota ja käyttösuunnitelmaa sekä niihin liittyviä toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita noudatetaan. Yksikköjen esimiesten on raportoitava vastuualueen esimiehelle toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja muista oleellisista sisäisessä valvonnassa esiin tulleista seikoista toimielimen määrittämällä tavalla.

Mikäli osavuosisiraportti osoittaa, ettei talousarviota kyetä noudattamaan, on ensisijaisesti raportoinnin yhteydessä esitettävä päivitetty käyttösuunnitelma. Suunnitelmasta tulee ilmetä, kuinka sisäisin toimin -toimintoja uudelleen järjestämällä tai rakenteellisilla muutoksilla saadaan arvioitu toimintakatteen ylitys katettua. Talousarvion muutosesitys on viimeisin keino talousarvion toteuttamiseksi.

Hallintosäännön mukaan talousarviossa ja käyttösuunnitelmassa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kunnanhallitukselle ja valtuustolle neljännesvuosittain.

Kuukausikohtainen kirjanpito valmistuu aina seuraavan kalenterikuukauden 10. päivä, minkä jälkeen seurantakuukauden talousraportti on valmis.

Lautakunnat raportoivat toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen osavuosisiraportin asiakirjamallilla. Lautakuntien tulee käsitellä oman toimialansa osavuosisiraportit hallintopalvelujen erikseen antaman raportointiaikataulun mukaisesti.

Reisjärven kunnanhallitus